

24.9.2020

VN/8871/2019

Suomen Yrittäjien sote-lausunto, vastaukset kysymyksiin

Yrittäjien lausunto jakautuu kahteen osaan:

- vastauksiin, jotka on tehty virallisen lausuntopyynnön kysymyksiin. Suomen Yrittäjien vastaus on kirjoitettu punaisella värillä.
- erillislausuntoon, jossa tuodaan esiin keskeiset näkökulmat.

Kysymykset ja Suomen Yrittäjien näkemys

Kysymyksiä uudistuksen tavoitteista

1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Ei pitkällä aikavälillä. Esitys johtaa väestön ikääntyessä sekä hoivan- ja hoidon tarpeen kasvaessa kestävämpään tilanteeseen, jossa palvelutuotanto ei kehity, mutta julkisen rahoituksen tarve kasvaa.

Esitys vastaa kysymykseen myöntävästi vain, jos sitä muutetaan siten, että se johtaa aitoon monituottajuuteen sekä julkisten ja yksityisten palveluntuottajien tasavertaisuuteen sääntelyssä, hinnoittelussa ja valvonnassa. Lisäksi esitystä tulee muuttaa niin, että esityksessä parannetaan asiakkaiden oikeutta valita palveluntarjoajansa. Tämä on toteutettavissa järjestämislakiin tehtävällä kirjauksella, ja valintaoikeuden on katettava vähintään tietyt perustason tuotteistetut palvelut.

Palvelujen parempi saatavuus ja yhdenvertaisuus ei toteudu ilman sote-maakunnan mahdollisuutta toteuttaa asiakaslähtöisiä ja kustannustehokkaita ratkaisuja parhaalla mahdollisella tavalla kunkin alueen omista lähtökohdista.

Kyllä siltä osin, että järjestämisvastuun siirto kunnilta (käytännössä usein kuntayhtymiltä) maakunnille selkeyttäisi nykytilannetta, joka on monimutkainen ja paikoin vaikea omistajaohjata. Myös kansanvaltaisuus vaihtelee nykyisin alueellisesti.

Esityksen ansioita ovat järjestämisvastuun siirtäminen nykyistä leveämmille hartioille, sote-maakunnan melko selkeä rooli ja tehtävä toimia

järjestämisvastuullisena tahona ja nykyistä suurempi kansanvallan toteutuminen, koska maakuntavaltuutetut valitaan vaaleilla toisin kuin nykyisi kuntayhtymien edustajat.

Maakuntien itsehallinnollinen asema on kuitenkin osin kyseenalainen.

2. Esityksellä kehittää pelastustoimen palvelujen saatavuutta, yhdenmukaisuutta ja vaikuttavuutta valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti? Varmistaako esitys pelastustoimen pelastustoiminnan ja sosiaali- ja terveystoimen ensihoitopalvelujen synergiahyödyt? Jos ei, miten ehdotusta tulisi kehittää?

Ei tällaisenaan. Saatavuus, vaikuttavuus ja alueellisuus paransivat lisäämällä sote-maakunnille monituottajamalli pelastustoimen järjestämisen pääasialliseksi tai vähintään vaihtoehtoiseksi toteuttamiskeinoksi.

Jos järjestämisvastuuta ei eriytetä palvelutuotannosta ensihoidossa, on vaarana myös kyseisten palveluiden tuotannon toteuttaminen sote-maakunnan omana työnä. Maakunta pitää velvoittaa monituottajamallien kehittämiseen ja hyödyntämiseen myös pelastus- ja ensihoidon palveluissa.

3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Kyllä ja ei. Maakuntien muodostama väliportaan hallinto omine vaaleineen on kansanvaltainen ratkaisu nykyisiin kuntayhtymiin. Toisaalta lausunnolla olevan esityksen mukaan väliaikaishallinto muodostuu viranhaltijoista ja sille on määritelty tehtäväksi muun muassa voimassa olevien ostopalvelusopimusten arviointi ja tehdä esityksiä kyseisten sopimusten mitätöinnistä.

Maakuntien itsehallinnollista asemaa tulee vahvistaa lopullisessa esityksessä.

Kysymyksiä sote-maakuntalaista

4. Muodostaako sote-maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien sote-maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?
- kyllä
  - **kyllä pääosin**
  - ei pääosin

- ei
- ei kantaa

Maakuntien itsehallinnollista asemaa tulee vahvistaa lopullisessa esityksessä.

5. Sote-maakuntalain 6 §:ssä säädetään maakunnan mahdollisuudesta alueellaan ottaa hoitaakseen sen lakisääteisiä tehtäviä tukevia tehtäviä sekä harjoittaa vähäriskistä liiketoimintaa, joka tukee sen lakisääteisten tehtävien toteuttamista. Tukeeko ehdotettu sääntely maakunnan itsehallinnon toteuttamista?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Maakunnalle esitettävä oikeus harjoittaa vähäriskistä liiketoimintaa sosiaali- ja terveystoimeen ja pelastustoimeen liittyvissä tukipalveluissa olisi huolehdittava kehityssuunta palvelumarkkinoiden kehittymiselle ja yrittäjyydelle.

Tämä edistäisi varsin laajasti julkisen sektorin keskinäistä yhteistyötä kilpailutusvelvoitteen ulkopuolella mitä ei voi pitää tämän lainsäädännön tavoitteena.

Esityksen ilmeisenä vaarana on, että julkinen sektori paisuu ja vie paitsi resursseja sekä myös tilaa yrittäjyydeltä ja monituottajamallien kehittämiseltä. Tämä johtaa helposti monopolistisiin tuotantorakenteisiin ja sitä kautta tehottomuuteen ja tuottavuuden laskuun. Sote-maakunnalle aiottu rajattu yleinen toimivalta tukipalveluissa tulee poistaa.

Valmistelussa ei ole pystytty osoittamaan esimerkkejä, mitä voisivat olla nämä tukipalvelut, joita sote-maakunnan saattaisi olla tarpeen sallia tuottaa. Arviomme mukaan ne saattaisivat olla sairaanhoitopiirien omistamien pesula- ja tekstiilihuollon yrityksiä, ja niiden liiketoimintarönsyjä muuhun kuin sote-tekstiilihuoltoon. On täysin tarpeetonta antaa sote-maakunnille

hoidettavaksi tehtäviä, joissa on tai voisi syntyä toimivat markkinat yksityisten tai kuntaomisteisten yritysten toimesta.

Maakunnan toimialan pitää/täytyy olla mahdollisimman tiukasti ja selvästi rajattu, esimerkiksi nyt esitettävät vain sosiaali- ja terveydenhuolto sekä pelastustoimi. Mikäli tämä ei ole mahdollista, ja maakunnan toimiala paisuu, täytyy kuntien toimialaa supistaa samassa tahdissa ja laajuudessa. Muutoin uhkana on päällekkäisten tehtävien tekeminen samoille asukkaille.

Sote-maakunnalle tässä lakiluonnoksessa suunniteltu löyhä oikeus tuottaa sosiaali- ja terveystoimeen ja pelastustoimeen liittyviä tukipalveluita täytyy poistaa lakiluonnoksista. Oikeus järjestää tukipalveluita on enimmillään aivan riittävä. Tukipalveluja voidaan hankkia julkisina hankintoina esimerkiksi yksityisiltä sekä kuntien ja kuntayhtymien omistamilta yhtiöiltä. Niitä on markkinoilla tarjolla.

Rajattuun yleiseen toimialaan liittyy myös taloudellisen kannustimen viinoma: Nämä ns. tukipalvelut tuottavat sote-maakunnalle tuottoa, jota sen ei tarvitse käyttää varsinaisten sote- ja pelastustoimen tehtävien rahoittamiseen. On riski, että sote-maakunnan fokus kääntyy kilpailuilla markkinoilla tapahtuvan liiketoiminnan kehittämiseen sosiaali- ja terveys- ja pelastustoimen kustannuksella.

6. Sote-maakuntalain 5 luvussa säädetään sote-maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

- kyllä
- **kyllä pääosin**
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

7. Sote-maakuntalain 8 luvussa säädetään sote-maakuntien yhteistoiminnasta. Onko siitä esitetty säädettäväksi sote-maakuntien toiminnan ja yhteistyön näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

- kyllä
- **kyllä pääosin**

- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Sote-maakuntien määrän tulisi olla sellainen, ettei tarvetta sote-maakuntien yhteistyölle pitäisi juurikaan muodostua erikoissairaanhoidon erityisvastuu-tehtäviä lukuun ottamatta. Julkisen sektorin yhteistyöllä on taipumus paisuttaa julkista sektoria ja monimutkaistaa järjestäjävastuita. Pykälät lakiluonnoksissa on sinänsä kirjoitettu maltillisesti, kuten kuntalaissa nyt. On tärkeää, että yhteistoiminnan rajat ovat ahtaat. Yhteistoiminta olisi sallittua vain maakunnan toimialaan kuuluvissa tehtävissä.

Suhtaudumme kriittisesti sote-maakuntayhtymiin sekä sote-maakuntayhtymien liikelaitoksiin (8. luvun 59–71 §). Perustelut:

- Rakenteeltaan yhteistoiminnan muodot ovat hyvin välillisiä, jolloin kansanvaltaisuus katoaa, syntyy demokratiavajetta ja omistajaohjaus etäänny
- Maakuntien omistajaohjaus suhteessa yhteistoiminnan eri muotoihin (sekä sote-maakunnan yhteisiin yhtiöihin) on neuvotteluvoiman ja välillisyyden vuoksi vaikeaa.
- Yhteistoiminta on altis heikentämään kilpailuneutraliteettia, eli tasapuolista kilpailuasetelmaa yksityisen ja julkisen sektorin harjoittaman elinkeinotoiminnan välillä
- Suurin huolestamme on se, että sote-maakunnan ja sitä myötä myös niiden yhteistoiminnan toimialana voivat olla myös tukipalvelut (yhtymät). Myös sote-maakunnan liikelaitoksen sallitut toimialat on varsin löysästi rajattu. Liittyminen sote-maakunnan tehtävänalaaan voi olla hyvinkin etäistä.

8. Sote-maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti sote-maakuntalakiin ja sote-maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko sote-maakuntien rahoitusmalli ja sote-maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi sote-maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin

- ei
- ei kantaa

Esitetty taloudenohjausmekanismi ei sisällä juurikaan kannusteita tuottavuuden parantamiseen. Yksi merkittävä ja hyväksi havaittu keino tuottavuuden parantamiseen on tuottajien välisen kilpailun lisääminen.

On olemassa riski, että kun maakunnilla ei ole riittäviä kannusteita huolehtia sote-palveluidensa tulo-rahoituksensa. Tällöin niille syntyy helposti tarve ryhtyä tekemään taloudellista toimintaa yhtiöiden, liikelaitosten ja maakuntayhtymien kautta. Nuo tuotot maakunnat saavat itse pitää ja käyttää, kun sote-palveluiden ja pelastustoimen tehtävät rahoittaa valtio.

Lakiluonnoksissa ainoa kohta, joka rajoittaa maakunnan mahdollisuuksia tehdä liiketoimintaa, on edellytys, että toiminnan on liityttävä maakunnan sote- tai pelastustoimen tehtäviin. Liityntä voi käytännössä olla hyvin löyhää ja yrittäjäjärjestö on tästä huolestunut. Pahimmillaan syntyy uusi maakunnallinen rinnakkaistalous, joka kilpailee kuntien sekä yritysten ja järjestöjen kanssa ja vie tilaa kasvulta. Lainsäädännön mahdollistamat poikkeukset voivat vesittää kirjatun periaatteen.

Sote-järjestämislain 11§:n palvelustrategiaan tulee lisätä muiden veloitteiden rinnalle yksiselitteinen velvollisuus palveluiden tuotannon kustannusten seuraamiseen. Vain todellinen tieto oman ja markkinoilta ostettavissa olevan tuotannon kustannuksista voi ohjata vastuullista ja taloudellisesti kestävää palvelustrategian laadintaa ja toteuttamista. Ajatusta velvoittavasta, palvelukohtaisesta kustannuslaskennasta tukee voimakkaasti lain 27§:n kirjaukset maakunnan sosiaali- ja terveydenhuollon seurannasta ja arviointivelvollisuudesta. Pykälään liittyy yksityiskohtainen yksityisten palveluntuottajien käyttöön ja kustannuksiin sisältyvä seurantavelvoite. Samaa tulee edellyttää maakunnan itsensä tuottamilta palveluilta.

9. Sote-maakuntalain 3 luvussa säädetään muun ohella sote-maakunnan lainanottovaltuudesta sekä investointien ohjauksesta koko julkisen talouden tasapainon huomioon ottavalla tavalla. Sote-maakunnille siirtyvien toimitilojen hallinnoinnista ei esitetä erikseen säädettäväksi. Turvaako ehdotettu investointien rahoitus- ja ohjausmalli tarpeellisten investointien toteuttamisen tarkoituksenmukaisella tavalla? Vastauksessa voi ottaa kantaa toimitilojen hallinnoinnin järjestämiseen paikallisella, alueellisella tai valtakunnallisella tasolla.
- kyllä
  - kyllä pääosin

- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Julkisen taloutemme kestävyuden näkökulmasta keskeistä on se, miten rajalliset resurssit pystytään käyttämään parhaalla mahdollisella tavalla välttämättömiä sote-palveluita tarvitsevien kansalaisten hyväksi. Esitys ei sisällä selkeätä kustannusten hillinnän tavoitetta eikä siihen tähtäviä keinoja. Tällöin on vaarana, että ei saavuteta sote-uudistuksen yhtä keskeistä tavoitetta eli kustannuskasvun taittamista julkisen talouden kestävyuden turvaamiselle tasolle.

Sote-maakunnat täytyy velvoittaa laskemaan yhdenmukaisesti ja ilmoittamaan oman palvelutuotantonsa yksikköhinnat. Tällöin voidaan vertailla, miten kukin maakunta on pystynyt järjestämään vastuullaan olevien palveluiden tuotannon. Tämä on edellytys myös palvelutuotannon linjavalintojen tekemiselle.

10. Maakuntalain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

On myönteistä, että maakuntalain 15. luku eli kilpailuneutraliteettisääntely on mukana. Se pitäisi (kuten kuntalakiinkin), kirjoittaa terävämmäksi, jotta neutraliteettirikkeisiin pystytään puuttumaan nopeammin.

Esitämme, että kilpailuneutraliteettisääntely kirjataan kieltoperiaatteeseen nojautuvaksi, kuten kilpailunrajoitussääntelykin nyt kilpailulaissa on. Kieltoperiaate mahdollistaa terveen kilpailun tehokkaamman toteutumisen

11. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Nykymuodossaan lainsäädäntö mahdollistaa investointien osalta alueellisen osaoptimoinnin. Pitäisi olla vahvempi ohjausmalli, joka takaa investointien hyödyntämisen laajemmin kuin yksittäisen sote-maakunnan alueella.

Kysymyksiä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista

12. Muodostaako sote-järjestämislaki tarkoituksenmukaisen yleislain julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle?

- kyllä

- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Lakiesityksen suurimpia ongelmia on, että monituottajamallia toteuttavat kirjaukset puuttuvat täysin. Lakia pitäisi korjata seuraavasti:

- 1) lisäämällä järjestäjälle velvollisuus tarjota asiakkaalle palveluseleitä,
- 2) lisäämällä järjestäjän velvollisuutta ottaa käyttöön erilaisia henkilökohtaisen budjetin malleja,
- 3) velvoittamalla järjestämisen ja tuottamisen erottamiseen, sekä
- 4) velvoittamalla sote-maakuntaa huolehtimaan palvelumarkkinoiden kehittämisestä ja toimivuudesta. Sote-maakunnan keinoina tähän ovat palveluseleiden ja henkilökohtaisten budjettien ohella julkiset hankinnat, jakaen hankinnan osiin ja useammalle eri palveluntarjoajille.

Julkisen sektorin asiakkuuksien merkitys korostuu tavanomaista enemmän kaikilla sote-toimialoilla, erityisesti sosiaalipalveluissa ja kuntoutuksessa. Tähän on selityksenä kyseisten palveluiden rahoitusjärjestelmä: palvelut rahoitetaan pääosin verorahoituksella. Valmiita palvelumarkkinoita ei yleensä ole. Tällöin sote-maakunnalla on merkittävä rooli palvelumarkkinoiden kehittämisessä - usein se luo tarvitsemiensa palveluiden markkinat.

Alan palvelumarkkinoiden kehittämisestä ja ylläpidosta on otettava myös vastuu. Esityksestä puuttuu maakunnan selkeä tehtävä palvelumarkkinoiden ylläpidosta. Ainoastaan palvelumarkkinoiden kehittäminen maakunnan strategian yhteydessä on mainittu luonnoksessa. Ei riitä, että maakunta vain kehittää markkinoita, maakunnan on tarvittaessa luotava markkinat sekä kehitettävä ja ylläpidettävä niitä

Monin paikoin maakunta on alueensa ainoa tietyn erikoispalvelun tilaaja. Näin käy viimeistään silloin, jos monikanavaisesta rahoituksesta siirrytään lopulta maakunnan omaan rahoitukseen. Maakunnan palvelustrategia on tärkeä työkalu ennustettavuuden sekä kustannusten hillitsemisen ja hoidon saatavuuden parantamiseksi. Palvelustrategiassa pitää olla selvä rooli myös pk-yrittäjyydelle.

13. Turvaavatko sote-järjestämislain säännökset sosiaali- ja terveyspalvelujen yhdenvertaisen saatavuuden?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Sote- ja pelastuspalveluiden järjestämisvastuu määritellään maakunnille yksiselitteisesti 8 pykälässä. Tämä järjestämisvastuu on maakunnan tärkein tehtävä. Sen myötä voidaan turvata kyseisten palvelujen yhdenvertainen saatavuus.

Palveluiden *yhdenvertainen* saatavuus edellyttää julkisten palvelujen valtakunnallisesti *parempaa* saatavuutta, eli nopeaa ja oikea-aikaista palveluihin pääsyä kaikille. Myös tämä on sote-uudistuksen yksi keskeinen tavoite.

Jotta palveluiden yhdenvertainen saatavuus paranisi, julkisesti rahoitettujen palvelujen olisi oltava nykyistä huomattavasti paremmin jokaisen saatavilla.

Palveluiden saatavuutta voidaan parantaa hyödyntämällä mahdollisimman tehokkaasti kaikkia käytettävissä olevia resursseja niiden tuottamiseksi.

Esityksen mukaan uudessa sote-järjestelmässä halutaan asettaa julkisen sektorin eli sote-maakunnan oma palvelutuotanto etusijalle – jopa suosia sitä muiden kustannuksella.

Järjestämislailla sidotaan sote-maakuntien käsiä rajoittamalla niiden mahdollisuuksia parhaan mahdollisen palvelutuotantorakenteen etsimiseksi

Palvelujen saatavuus on perustunut 2000-luvulla ns. Monituottajamalliin. Palvelujen järjestämisestä vastanneet kunnat ja kuntayhtymät ovat tehneet yhteistyötä yksityisten palveluntuottajien kanssa turvatakseen palvelujen saatavuuden ja tehostakseen palvelutuotantoa.

Yhdenvertaisuus perustuu paitsi palvelujen hyvään saatavuuteen ja laatuun, myös erilaisten asiakasryhmien tarpeiden huomioimiseen. Monituottajuus on ollut hyvä keino yhdenvertaisuuden parantamiseen. SY:n mielestä monituottajamallien kehittämiseen ja hyödyntämiseen pitää kannustaa - eikä rajata niiden käyttöönottoa kuten lakiesityksessä tehdään.

Järjestämislaissa esitetty julkisen palvelutuotannon ensisijaisuus ja jopa suosiminen ei kannusta maakuntaa tuottavuuden parantamiseen.

Tuottavuus ei parane, koska maakunnilta viedään kannusteet parhaan mahdollisen tuotantotavan etsimiseen eikä niillä ole velvoitetta päästä asetettuihin tavoitteisiin, esim. palveluiden yhdenvertaisen saatavuuden parantaminen tai kustannusten kasvun hillitseminen.

SY esittää velvoittavuutta monituottajamallin kehittämiseen. Monituottajamallin lisäksi esitämme, että sote-maakunnalle asetetaan lakisääteinen velvoite noudattaa valtakunnallisesti yhtenäistä ja vertailukelpoista kustannuslaskennan mallia omassa tuotannossaan. Tämä mahdollistaa tuottajien palveluiden vertailtavuuden sekä paremman tulosseurannan. Tällöin myös tuottajille maksettavat korvaukset ovat asetettavissa oikealle tasolle.

Ostopalveluihin ehdotettava hankintasääntely sisältää korkeat ja päällekkäiset vaatimukset yksityisille palveluntuottajille. Sääntelyyn tulee kirjata sote-maakunnalle velvoite toteuttaa hankintoja osina ja kannustaa useamman kuin yhden ulkoistetun palveluntuottajan valintaan. Vastapainoksi osaa sote-maakunnan hankkijalle ja hankinnalle asetetuista vaatimuksista voidaan keventää.

14. Varmistaako laissa esitetty tehtävien määrittely kunnan ja maakunnan osalta väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toteutumisen? ”

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Huolemme on, että hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kunnissa toteutuu toimina, jotka edistävät vain toimintakykyisten viihtyvyyttä alueella yleisesti. Yksilötason hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen voi ikävimmillään jäädä ei-kenenkään tehtäväksi. On silti hyvä, että 6 § 3. momentissa mainitaan kunnan velvollisuus yhteistyöhön myös yritysten kanssa.

Yritysten rooli on jätetty niin ahtaaksi, että nyt niissä olevat osaamisresurssit jäävät pääosin hyödyntämättä. On riski, että erityisesti pienissä yrityksissä työskentelevät osaajat jäävät pääasiassa itse maksavien asiakkaiden palveluiden tuottajiksi. Tämä ei ole omiaan lisäämään kansalaisten yhdenvertaisuutta palveluiden saatavuuden suhteen.

15. Turvaako 8 §:n sääntely sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä toteutumisen riittävällä ja tarkoituksenmukaisella tavalla?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Pykälässä painotetaan järjestämisen ja järjestämisaamien merkitystä palvelujärjestelmässä: vastuu palveluiden järjestämisestä annetaan selkeästi sote-maakunnille. Palvelujärjestelmälle asetettujen vaatimusten ja tavoitteiden toteutumisen kannalta merkityksellisen vastuun kantaminen vaatii vahvaa itsenäisyyttä toteuttaa parhaita ratkaisuja.

Pykälän 2. momentin kaksi viimeistä virkettä eivät ole perusteltuja. Ne sitovat palvelujen järjestäjiä huomattavasti ja käytännössä tulevat estämään järjestäjäorganisaatiota toteuttamasta vastuulleen kuuluvaa järjestämistä alueen olosuhteen huomioon ottaen parhaalla mahdollisella tavalla.

Vaatus omassa palveluksessa olevasta ammattihenkilöstöstä, asianmukaisista tiloista ja toimintavälineistä sekä vaatimus omasta palvelutuotannosta, joka mahdollistaa sote-maakunnalle tosiasiallisen sille määrättyistä tehtävistä huolehtimisen, tekee alihankinnasta ja siten yhteistyöstä yksityissektorin kanssa liki mahdotonta.

Toisen momentin kaksi viimeistä virkettä tulee poistaa ja tilalle tulee nostaa vaatimuksia kustannusvaikuttavuudesta, yhteentoimivuuden edellytyksistä, läpinäkyvyydestä ja vertailtavuudesta, monituottajuuden edistämisestä sekä painottaa sote-maakunnan järjestämistä tehtävää suhteessa sote-maakunnan omaan palvelutuotantoon

Esitys olisi tavoitteen kannalta parempi, jos järjestäminen ja tuottaminen olisi eriytetty lain tasolla. On silti myönteistä, että maakunta voi päättää eriyttämisestä alueellaan. Tämän mahdollisuuden olisi syytä näkyä velvoittavasti myös pykälätasolla. Ehdotamme, että tämä mahdollisuus kirjataan selvästi, jopa velvoittavasti.

Tulkitsemme, että myös sote-maakuntayhtymä voi päättää eriyttää järjestämisen ja tuottamisen. Ehdotamme, että tämä mahdollisuus kirjataan selvästi, sikäli kun sote-maakuntayhtymät ovat ylipäänsä tarpeellisia. Yrittäjyysmyönteisessä ja elinvoimaisessa sote-maakunnassa sote-maakuntayhtymiä ei juuri perustettaisi, vaan maakunnat hankkisivat tukipalvelunsa

suoraan yrityksistä kilpailuttamalla tai hyödyntämällä palvelusetelijärjestelmiä ja henkilökohtaisia budjetteja.

16. Onko 12 §:n sääntely ostopalvelujen hankkimisesta ja 12 a §:n sääntely vuokratyövoiman käytöstä tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Kirjaus siitä, ettei julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voi toteuttaa ostopalveluna, on tarkoituksenmukainen ja EU-sääntelyn näkökulmasta hyväksyttävissä. Tämä ei voi kuitenkaan tarkoittaa esimerkiksi lääkäreiden tarjoamaa kiireellistä hoitoa.

Mahdollisuuksia hyödyntää ostopalveluita ei ole syytä rajoittaa esitetyllä tavalla.

12 § ensimmäisestä momentista on poistettava lause ”Hankittavien palvelujen on oltava sisällöltään, laajuudeltaan ja määrälliseltä osuudeltaan sellaisia, että sote-maakunta pystyy huolehtimaan kaikissa tilanteissa järjestämisvastuunsa toteuttamisesta myös hankittavien palvelujen osalta.” Maakunta pystyy huolehtimaan järjestämisvastuustaan myös ilman omaa palvelutuotantoa. Palveluiden saatavuus kaikissa olosuhteissa voidaan turvata esimerkiksi sopimusteknisin järjestelyin.

Pykälän 3 momentin mukaan ”Lähetteen perusteella tehtävän terveydenhuoltolain 52 §:ssä tarkoitetun ratkaisun asiakkaan ottamisesta sairaalaan tai muuhun erikoissairaanhoidon toteuttavaan toimintayksikköön sairaanhoitoa varten ja siihen liittyvän hoidon tarpeen arvioinnin ja hoitoratkaisut sekä sairaalaan otetun asiakkaan erikoissairaanhoidon palvelujen antamiseen liittyvän hoidon tarpeen arvioinnin ja hoitoratkaisut tekee kuitenkin virkasuhteessa oleva lääkäri.” Tämä kirjaus rajoittaa kohtuuttomasti sote-maakunnan mahdollisuuksia tehdä strategisia ratkaisuja erikoissairaanhoidon kehittämisestä alueellaan. Se johtaa myös lääkäreiden ja näin palveluitten saatavuuden heikkenemiseen eri puolilla maata.

Kirjaus myös lopettaisi runsaan määrään tällä hetkellä yksityisesti tuotettuja palveluita.

Säännös on ylimitoitettu esimerkiksi tilanteessa, jossa maakunta tekee pienivolyymisen sote-palveluhankinnan pieneltä yritykseltä. On hyvä muistaa, että Suomessa on yli 18 000 sote-yritystä, joista yli 9/10 on enintään 4 hengen yrityksiä.

Ylimitoitettu sääntely voi johtaa tilanteeseen, missä julkiset hankinnat jäävät virheiden pelossa tai hallintotaakan vuoksi tekemättä, ja päädytään suosimaan julkista tuotantoa.

17. Ovatko 13 §:n mukaiset yksityistä palveluntuottajaa koskevat vaatimukset perusteltuja

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Vaatimukset ovat: 1. Riittävä osaaminen, 2. taloudellinen kantokyky, 3. palveluntuottajalla palveluksessaan sote-ammattihenkilöstö, 4. muut riittävät toimintaedellytykset

On ymmärrettävää, että sote-palveluiden kaltaisissa henkilöön liittyvissä palveluissa tuottajalta edellytetyt vaatimukset kovia silloin, kun ne liittyvät itse palveluun ja asiakkaan oikeusturvaan sekä palveluun pääsyyn. Taloudellisen kantokyvyn vaatimus ei enää liity palveluun. Vaatimus lienee kirjoitettu konkurssien aiheuttamien palvelupuutetilanteiden ehkäisyyn sekä sote-maakunnan oikeuden turvaamiseen saada korvausta mahdollisissa sopimusrikkomustilanteissa. Tässä voi olla uhka ylilyöntiin hankinnoista pienimpien ja vähäarvoisimpien kohdalla. Hallinnolla ei pitäisi missään tilanteessa olla oikeussuojan tarvetta. Oikeussuojaa tarvitsee ainoastaan yksityinen – henkilö tai yhteisö.

Esitämme, että sote-maakunnan oikeutta määrittää itsenäisesti lain tasoa kovempia vaatimuksia rajattaisiin selvemmin. Sote-maakunta on hankintayksikkö, ja hankintalain mukaan sillä on muilta kuin sote-palveluhankinnoiltaan mahdollisuus vaatia haluamiaan vähimmäisvaatimuksia, kunhan nämä liittyvät hankinnan kohteeseen tai toteuttavat ympäristö- tai sosiaalista vastuuta. Ehdotamme selvää kirjausta, että sote-palveluhankinnoissa noudatetaan sote-järjestämislakia ja muissa hankinnoissa hankintalakia.

Sama selvennys tulee tehdä muutoksenhakuun. Vähintään perusteluihin tulisi kirjata tarkkaan ja kattavasti, mitkä muutoksenhaku- tai oikeussuojakeinot ovat voimassa, jos ilmenee, että palveluntarjoaja ei täytä 13 § kriteereitä. Esimerkiksi ovatko hankintalain muutoksenhakukeinot käytössä, ja ketkä kaikki ovat tarpeeksi asianosaisia käynnistääkseen prosesseja. Tämä on selvyysyistä tarpeen, koska 13 §:ssä on joitakin hankintalain tontille meneviä kirjauksia. (Esim. ei saa olla todettu vakavia puutteita ammattitoiminnassa. Tämä on hankintalaissa ainoastaan harkinnanvarainen poissulkemisperuste, mutta näissä lakiluonnoksissa ehdoton kielto.)

Vastustamme 17 § 5. kohtaa, missä yksityisen palveluntuottajan edellyttään noudattavan sote-maakunnan palvelustrategiaa. Strategian noudattaminen on sote-palveluiden järjestämiseen liittyvät tehtävä. Strategisen tavoitteen toteuttaminen toimeenpannaan palveluntuottajille sopimusohjauksella, eikä missään oloissa suoraan lailla. 17 § 2. kohdan velvollisuus noudattaa sopimusta (yhdessä kohtien 1, 3, ja 4 kanssa) on aivan riittävä.

Esitämme kohtien 5 ja 6 poistoa. Kohta 6 on mutkikas ja siksi altis väärille tulkinnoille. Kohdan 6 poisto pakottaa sote-maakunnan olemaan tarkkavaivainen palveluntuottajien sopimusohjauksessa, ja se on oikea ohjaamisen tapa.

18. Onko 16 §:n sääntely yksityisen palveluntuottajan alihankinnasta tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Alihankintana tuotetut palvelut ovat usein hyvä keino turvata palveluiden saatavuus. Pykälän vaatimukset eivät edistä alihankinnan hyödyntämistä, vaan pikemmin rajaavat alihankinnan käyttömahdollisuuksia.

Pykälässä esitetyt alihankinnan vaatimukset heikentävät erityisesti pk-yritysten mahdollisuuksia osallistua julkisiin tarjouskilpailuihin.

On aiheellinen huoli, joutuvatko sote-palveluiden alihankkijat yhtä heikkoon ja alisteiseen neuvotteluasemaan kuin esim. taksiliikenteen markkinan avautuessa taksiautoilijat joutuivat kesän 2018 kilpailutusten jälkeen suhteessa Kela-välityskeskuksiin. Sääntely on kirjoitettu siten, että ulkoistuksen

"pää toteuttaja" vastaa kaikesta, myös alihankkijoidensa laadusta. Mikään ei estä maakuntaa tai sen isoa yksityistä sopimuskumppania vyöryttämästä raskaita sopimusvelvoitteita ja -sakkoja sitä neuvotteluvoimaltaan olennaisesti pienemmän alihankkijan vastuulle. Tämä asetelma johtaa siihen, että päätoteuttajat ovat neuvotteluvoimaltaan suuria – jopa sote-maakuntaa suurempia. Se ei ole yhteiskunnan kannalta toivottavaa. Sote-maakunnat eivät tuolloin olisi riittävän vahvoja järjestäjiä

19. Onko sote-maakuntien yhteistyöaluetta ja yhteistyösopimusta koskeva 33–36 §:n sääntely kokonaisuudessaan tarkoituksenmukainen?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

20. Turvaako 37 §:n sääntely kaksikielisten sote-maakuntien yhteistyöstä osaltaan ruotsinkielisten palveluiden saatavuuden?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

21. Onko 49 §:n sääntely valmiuskeskuksesta tarkoituksenmukainen ja perusteltu?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

22. Minkä sote-maakunnan tehtäväksi tulisi säätää ruotsinkielisten palvelujen kehittämisen tukeminen (31 §) koko maassa?

23. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

8 §, Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu. Tiivistetään pykälä alla olevaan muotoon "Sote-maakunta vastaa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä alueellaan ja on järjestämisvastuussa asukkaidensa sosiaali- ja terveydenhuollosta. Muiden henkilöiden oikeudesta saada sosiaali- ja terveystalvveluja säädetään erikseen. Järjestämisvastuun sisällöstä säädetään tarkemmin sote-maakuntalain 7 §:ssä.

Sote-maakunnalla on oltava riittävä osaaminen, toimintakyky ja valmius vastata sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä ja sen on huolehdittava asukkaidensa palvelutarpeen mukaisesta sosiaali- ja terveystalvvelujen saatavuudesta. Sote-maakunnan sosiaali- ja terveydenhuollon johtamisessa on oltava monialaista asiantuntemusta, joka tukee laadukkaiden ja turvallisten palvelujen kokonaisuutta, eri ammattiryhmien yhteistyötä sekä hoito- ja toimintakäytäntöjen kehittämistä. Sote-maakunnan omavalvonnasta säädetään 38 §:ssä."

10 §: Sote-järjestämislain 10 § tunnistaa palvelujen yhteensovittamisen- ja kokoamisen asiakaskohtaisiksi kokonaisuuksiksi, minkä voi ymmärtää henkilökohtaisen budjetin käsitteeksi. 10§:n kirjausta tulee täsmentää siten, että siihen tuodaan käsite "henkilökohtainen budjetti". Henkilökohtaisen budjetin käsite ei tällä hetkellä sisälly sote-järjestämislain luonnoksen termistöön lainkaan.

12a §: Vuokratyövoiman käyttö: 1) Tulisi muuttaa sellaiseksi, että vuokratyövoiman käyttö on selkeästi sallittua muunakin kuin täydentävänä keinona. Lakiluonnoksissa käytetty termi "täydentävä" antaa nyt viestin, että vuokratyövoiman käyttöön pitäisi olla osoitettu jokin erillinen tarve. 2) Tulisi kirjata, että vuokratyövoimana voidaan käyttää myös henkilöitä, joilla on virka- tai työsuhde muuhun sosiaali- tai terveydenhuoltopalveluita tuottavaan tahoon. Toki em. oikeus voidaan työnantaja-työntekijä-suhteeseen vietävällä kilpailukiellolla poistaa, mutta muutosesityksemme soveltuisi kuitenkin sote-palveluiden hankintoihin. Silloin muutosesityksemme turvaisi ammattihenkilöiden saatavuutta ja asiakkaan pääsyä palveluihin.

14 §: Pykälän ongelma on, että 14.2 §:n 5.kohta huomioi vain yksityisestä palveluntuottajasta johtuvat sopimuspuutetilanteet ja sote-maakunnan

oikeuden saada korvausta ja pidättää maksuja. Tasapainon vuoksi listaan tulee lisätä palveluntuottajan oikeudet korvauksiin tilanteessa, jossa sote-maakunta syyllistyy sopimusrikkomukseen tai muutoin palveluntuottaja es-tyy toteuttamasta sopimusvelvoitteistaan sote-maakunnasta johtuvasta syystä.

15 §: Säilyttää sote-maakunnalle hankintapäätöksen laatimiseen velvoit-teita, jotka muutoinkin on täytettävä (1 momentti). Tämä saa aikaan se, että hankintaprosessi on sote-maakunnalle raskas. Raskaat hankintaprosessit johtavat siihen, ettei hankintoja tehdä, ja maakunnan oma tuotanto jää ai-noaksi tuotantomuodoksi. Esitämme 15 §:n poistamista kokonaan.

16 §: Pidämme tarpeettomana sääntelyä, että yksityisen palveluntuottajan tekemältä alihankinnalta edellytetään sen olevan vain täydentävää. Alihan-kinta on laillinen ja usein järkevä organisoitumisen muoto, joka usein pääs-tää pienet, aloittavat yritykset markkinoille. Emme kannata myöskään vaati-musta siitä, että sote-maakunnan pitää nimenomaisesti hyväksyä kaikki ali-hankkijat. Sote-osaajat vaihtavat työpaikkaa, ja hankintaprosessit ovat pit-kiä. Tästä voi seurata esimerkiksi, että työpaikkaa vaihtanut terapeutti ei voi toimia palveluntuottajana lainkaan.

17 §: Esitämme poistettavaksi kohdat 5 ja 6. 5. kohta: ”noudatettava sote-maakunnan palvelustrategiaa”. Palvelustrategian noudattaminen on soten järjestämiseen liittyvä tehtävä, ei tuottamiseen. Järjestämistehtävä ei mil-tään osin tällä uudistuksella ole tarkoitus siirtää yksityisille palveluntuotta-jille, ja 5. kohta rikkoo tätä yleislinjaa. Palvelustrategian tavoitteet voivat si-toa yksityistä palveluntuottajaa ainoastaan siten, että kirjauksia on sisälly-tetty sote-maakunnan ja yksityisen palveluntuottajan välille tehtävään han-kintasopimukseen tai palvelusetelin sääntökirjan ehtoihin – eivät mitenkään muuten. Kohta 6 on mutkikas, ja silti altis virhetulkinnolle. Palvelujen integ-raatio toteutuisi 6. kohtaa paremmin sopimusohjauksella kuin säätelyllä.

24. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Lakiin tulee lisätä velvoittavat kirjaukset 1. asiakkaan valintaoikeudesta, 2. monituottajamallista ja markkinoiden toimivuudesta, ja 3. sote-maakunnan oman palveluntuotannon kustannusten laskemisesta valtakunnallisesti yh-teisellä kustannuslaskentamallilla. Tämä mahdollistaisi osaltaan eri tuotta-jien ja niiden tarjoamien palveluiden vertailun.

Järjestämisvastuun on oltava sote-maakunnalla. Sen itsenäistä asemaa suhteessa valtioon on vahvistettava.

Järjestämislailla rajataan turhaan perustettavien itsenäisten sote-maakun-tien mahdollisuuksia toteuttaa maakuntalaissa sille määriteltyjä tehtäviä.

STM:n ja maakuntien neuvottelumenettelyä on selkiytettävä: mikä on STM:n rooli ja mikä sote-maakunnan? Sote-maakunta vastaa palveluiden järjestämisestä ja siten päättää myös kuinka sen toteuttaa. Järjestämislailla ei pidä turhaan rajata sote-maakuntien mahdollisuuksia palvelutuotannon organisoimiseksi.

Maininnat sote-maakunnalta edellytettävästä omasta palvelutuotannosta on poistettava. Maakunta pystyy turvaamaan palveluiden riittävän saatavuuden kaikissa olosuhteissa ilman omaa palvelutuotantoa, esim. sopimusteknisin järjestelyin.

Voimassa olevien sopimusten mitätöintimahdollisuus on poistettava.

Järjestämis- ja/tai maakuntalakiin on kirjattava yhteiskunnan antama palvelulupaus.

Sote-maakunnan on hyödynnettävä ostopalveluita tai palvelusetelijärjestelmiä aina silloin, kun se ei kykene täyttämään erityislakien (esim. hoitotakuulaki) sille asettamia velvoitteita.

Lain vaikutusarvioita on täydennettävä.

EU:n potilasdirektiivin asettamat velvoitteet on kirjattava järjestämislakiin.

Kysymyksiä pelastustoimen järjestämislaista

25. Lain 8 §:ssä ehdotetaan säädettävän pelastustoimen järjestämisen valtakunnallisista tavoitteista. Säännöksessä luetellaan asiat, jotka valtakunnallisissa strategisissa tavoitteissa on määriteltävä. Luettelo ei ole tyhjentävä. Ovatko säännöksessä luetellut kohdat tarkoituksenmukaisia?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

26. Mikä pitäisi lisätä/mikä pitäisi poistaa?

Lakiin on lisättävä palveluntuottajamarkkinan toimivana pitäminen ja monituottajamallin hyödyntämismahdollisuus. Tämä tehostaisi

palveluntuotantoa ja pitäisi pieniä yrityksiä markkinoilla. Kun palveluntuottajat ovat neuvotteluvoimaltaan järjestäjää eli sote-maakuntaa vähäisempiä, on palveluntuottajien sopimusohjaus helpommin toteutettavissa.

27. Lain 13 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan seuranta- ja arviointivelvollisuudesta. Lisäksi lain 16 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan pelastustoimen omavalvonnasta. Onko sote-maakunnille ehdotettu seuranta-, arviointi- ja omavalvontakokonaisuus tarkoituksenmukainen?
- kyllä
  - kyllä pääosin
  - ei pääosin
  - ei
  - ei kantaa
28. Pelastustoimen järjestämislain 5 pykälässä säädetään tehtävien kokoaminen suurempiin kokonaisuuksiin, jos se on välttämätöntä palvelujen saatavuuden, yhdenmukaisuuden tai laadun turvaamiseksi taikka tehtävien vaativuuden tai niistä johtuvien suurten kustannusten perusteella. Ovatko säännöksessä esitetyt koottavat tehtävät perusteltuja?
- kyllä
  - kyllä pääosin
  - ei pääosin
  - ei
  - ei kantaa
- Pelastustoimen tehtävissä ei käsityksemme mukaan ole saatavissa synergia- tai tehokkuushyötyjä yksikkökokoja kasvattamalla. Keskittämällä toimintoja välimatkat yksiköstä pelastustehtäviin saattavat pidentyä, mikä on kansalaisen kannalta haitta.
29. Mitä kansainvälisessä pelastustoiminnassa hyödynnettäviä erityisresursseja (kalusto, muodostelmat) olisi tarkoituksenmukaista koota jonkun maakunnan/maakuntien hoidettavaksi?
- ei kantaa

30. Mitä kansainvälisen avunannon ja vastaanottamisen edellyttämiä toimintoja (hälyttäminen, varustaminen jne.) olisi tarkoituksenmukaista koota johonkin maakuntaan/maakuntiin ja jos kyllä, mihin maakuntaan/maakuntiin?

ei kantaa

31. Pelastustoimen järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

ei kantaa

32. Muut vapaamuotoiset huomiot pelastustoimen järjestämislaista.

Kysymyksiä voimaanpanolaista

33. Sote-maakuntien aluejaon pohjana on kuntaperusteinen maakuntajako, josta säädetään voimaanpanolain 5 §:ssä. Onko ehdotettu aluejako tarkoituksenmukainen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen näkökulmasta?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

On viitteitä, että maakuntien määrä olisi pikemminkin liikaa kuin liian vähän pitkällä aikavälillä. Nämä viitteet liittyvät siihen, että monessa eri sote-maakunnan järjestämismallissa aiotuissa tehtävissä nähdään lakiluonnoksen mukaan tarve maakuntien yhteistoiminnalle tai muulle keskittämislle.

34. Sote-maakuntarakennelain 3 §:n mukaan maakuntajako toimii nykyiseen tapaan myös muiden valtion aluejakojen perustana. Lisäksi maakuntajako toimii maakuntien liittojen toimialuejaon pohjana. Onko ehdotettu 5 §:n mukainen aluejako tarkoituksenmukainen muun aluehallinnon näkökulmasta?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin

- ei
- ei kantaa

35. Lakiehdotuksessa Etelä-Savon ja Pohjois-Savon maakuntia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Enonkoski, Rantasalmi, Savonlinna ja Sulkava siirtyisivät Etelä-Savosta Pohjois-Savoon. Muutos vaikuttaa sekä sote-maakuntaan että valtion aluejakojen pohjana olevaan maakuntajakoon. Mihin maakuntaan näiden kuntien tulisi kuulua ja mitä vaikutuksia vaihtoehtoilla olisi lausunnonantajan toimintaa:

- Etelä-Savon maakuntaan
- Pohjois-Savon maakuntaan

Tämän esitysluonnoksen ansio on, että se nykytilaan verrattuna selkeyttää ja kansanvaltaistaa sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen järjestämisen rakennetta vaikka itsehallinnollinen asema onkin heikko. Muista puutteistaan huolimatta esitysluonnoksen tämä tavoite on kannatettava. Vastauksemme ”Etelä-Savo” perustuu siihen, että uskomme sote-maakuntien kantokyvyn huomioiden halun oman toiminnan tehostamiseen olevan kestäväällä tasolla.

36. Lakiehdotuksessa Uudenmaan maakunnan alueella sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaisi neljä sote-maakuntaa (Itä-Uusimaan sote-maakunta, Keski-Uusimaan sote-maakunta, Länsi-Uusimaan sote-maakunta, Vantaa-Keravan sote-maakunta) sekä Helsingin kaupunki, joka ei kuuluisi mihinkään sote-maakuntaan. Muiden aluejakojen osalta Uudenmaan nykyinen maakunta olisi yksi kokonaisuus. Onko ehdotettu sääntely aluejakojen näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

37. Turvaako väliaikaisten toimielinten kokoonpano ja laissa säädetyt tehtävät uudistuksen toimeenpanon (7 - 8 §)?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin

- ei
- ei kantaa

Väliaikaisten toimielinten tulee valmistelussa ottaa huomioon erilaisten sidosryhmien ja yksityisten palveluntuottajien edustus.

38. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien kuntayhtymät, sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtäviin liittyvä kuntien ja eräiden kuntayhtymien irtain omaisuus, lomapalkkavelka ja sopimukset siirtyvät sote-maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

39. Voimaanpanolain 4 luvussa säädetään kuntien oikeudesta saada valtiolta korvaus uudistukseen liittyvien omaisuusjärjestelyjen aiheuttamista välittömistä kustannuksista sekä korvausmenettelystä. Korvaus kohdistuisi ensisijaisesti kunnille ja kuntayhtymille jääviin omaisuuseriin, esimerkiksi siirtymäajan jälkeen käytöstä poistuvien toimitilojen kustannuksiin. Onko kompensatiosäätely hyväksyttävä?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

40. Voimaanpanolain 17 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

- kyllä

- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

41. Onko 28 §:n mukainen ulkoistamissopimusten mitättömyyttä koskeva sääntely perusteltu ja turvaako se osapuolten aseman riittävästi?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Ulkoistamissopimusten mitättömyysuhka on lähtökohtaisesti elinkeinon- ja sopimusvapautta rajaava toimenpide, ja se tulee poistaa esityksestä.

Tässä on kuitenkin huomioitava se, että Suomen Yrittäjien kokemuksen mukaan kokonaisulkoistuksissa on siirtynyt niin suuri osa palveluntuotantoa hankintalain kilpailutusvelvoitteen ulottumattomiin, että pienimmät yritykset ovat menettäneet toimintaedellytyksiä. Kokonaisulkoistuksissa on jatkossa varmistettava se, että markkinoille pääsyyn ei tule ylitsepääsemättömiä esteitä. Oleellista on oltava myös mahdollisuus käyttää alihankkijoita.

Jatkossa on tärkeää, että sote-palveluita ja niihin liittyviä kuljetus-, tuki- ym. palveluita järjestetään monituottajamallilla: hankkien pieninä osina, tarjoten asiakkaille valintaoikeutta ja pienille yrityksillä mahdollisuuksia tulla mukaan palveluntuottajiksi. Pienen yrityksen luontevin sopimuskumppani on asiakas tai oma sote-maakunta. Jos välissä on suurempia osapuolia, kasvaa todennäköisyys, että pienen yrityksen asema sopijapuolena heikkenee.

42. Turvaako Kårkullan toiminnan jakamista koskevat ehdotukset sen toiminnan jatkuvuuden sote-maakuntien toimintana?

ei kantaa

43. Uudistus tulisi ehdotuksen mukaan voimaan vuoden 2023 alusta. Onko uudistus toteutettavissa uudistuksessa ehdotetussa aikataulussa?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

44. Voimaanpanolain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

45. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Voimaanpanon aikataulu on tiukka ilman lakiesityksiin tarvittavia välttämättömiä muutoksia ja täydennyksiäkin. Tärkeintä on tehdä hyvä ja toimiva sote-uudistus – ei sen aikataulu.

Kysymyksiä maakuntien rahoituslaista

46. Valtio rahoittaa pääosin perustettavien sote-maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveystalouden ja pelastustoimen rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

47. Valtion rahoituksen taso kullekin varainhoitovuodelle perustuu lähtökohtaisesti sote-maakuntien edellisen vuoden laskennallisiin kustannuksiin. Valtion rahoituksen tasoa korotetaan vuosittain arvioidun palvelutarpeen muutoksen (7§), kustannustason (hintojen) (8 §), tehtävämuutosten (9 §) sekä toteutuneiden kustannusten perusteella (10 §). Palvelutarpeen muutoksen osalta esitykseen sisältyy valtion rahoituksen kasvua osittain hillitsevä tekijä siten, että arvioidusta tarpeen muutoksesta huomioidaan 80 %:n osuus kolmannelta vuodelta lähtien (36 §). Lisäksi sote-maakunnalla on oikeus lisärahoitukseen, edellyttäen, että lain 11 §:ssä tarkoitetut edellytykset täyttyvät. Onko sote-maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?
- kyllä
  - kyllä pääosin
  - ei pääosin
  - ei
  - ei kantaa
48. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen **sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien** rahoituksen määräytymistekijät (luku 3) ja niiden painokertoimet perusteltuja?
- kyllä
  - kyllä pääosin
  - ei pääosin
  - ei
  - ei kantaa
49. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen **pelastustoimen tehtävien** rahoituksen määräytymistekijät (luku 4) ja niiden painokertoimet perusteltuja?
- kyllä
  - kyllä pääosin
  - ei pääosin
  - ei
  - ei kantaa

50. Sote-maakunnan rahoituksessa otetaan huomioon siirtymätasauksena laskennallisten kustannusten mukaisen rahoituksen ja sote-maakunnan alueen kuntien toteutuneiden kustannusten erotus siten, että muutosta rajataan 7 vuoden ajan vuosittain porrastetusti kasvaen. Enimmäismuutos rajataan toistaiseksi pysyvästi enintään +/-150 euroon asukasta kohden vuodesta 2029 lähtien (35 §).

a) Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2023–2029 esitetty siirtymäaika riittävä?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

b) Onko toistaiseksi pysyvä enimmäismuutostasaus kannatettava?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

51. Valtion rahoitus maksetaan sote-maakunnalle kuukausittain viimeistään kuukauden ensimmäisenä päivänä. Varainhoitovuoden tammikuussa ja kesäkuussa maksetaan molempina 2/12 koko vuoden rahoituksesta ja muina kuukausina jäljelle jäävä rahoitus yhtä suurina erinä (25 §). Sen lisäksi vuoden 2023 rahoituksen tammikuun maksuerästä puolet maksetaan sote-maakunnalle vuoden 2022 joulukuun 1 päivänä (37 §). Onko rahoituksen maksatuksen aikataulu maksuvalmiuden ja kassan hallinnan kannalta tarkoituksenmukainen?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei
- ei pääosin
- ei kantaa

52. Maakuntien rahoituslain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

53. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Uudistusesityksen taloudellisten vaikutusten arviointi on vielä keskeneräinen. Siksi rahoitusratkaisuun on vaikea muodostaa kantaa.

Nyt esitetty sote-maakuntien rahoitusratkaisu ei tue riittävästi uudistuksen tavoitteita, sillä se ei hillitse tarpeeksi kustannusten kasvua.

Kysymyksiä muista lakiluonnoksista

Kuntien rahoitusta koskeva lainsäädäntö

54. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 29 ja 30 §)?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

55. Ovatko valtionosuuskriteerit sekä niiden painotukset yleisesti ottaen perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta)?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

56. Kuntien rahoitusta koskevan lainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

57. Muut vapaamuotoiset huomiot kuntien rahoitusta koskevasta lainsäädännöstä.

Nykymuodossaan lainsäädäntökehikko ei rajoita kuntien toiminnan laajen-
tumista ja siten muodostaa tosiasiallisen riskin kokonaisveroasteen nou-
sulle tulevaisuudessa.

Verolainsäädäntö

58. Pidätkö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

59. Verolainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

60. Vapaamuotoiset huomiot verolainsäädännöstä.

Maakuntien ja kuntien henkilöstöä koskeva lainsäädäntö

61. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

62. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

63. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Uusimaa-laki

64. Turvaako Uudenmaan erillislaki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen alueella yhdenvertaisesti muuhun maahan verrattuna?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

65. Turvaavatko HUSin lakisääteisiä tehtäviä koskevat säännökset erikoissairaanhoidon järjestämisen sekä yliopistollisen sairaalan tutkimus-, kehittämis- ja opetustehtävät (5 §)?
- kyllä
  - kyllä pääosin
  - ei pääosin
  - ei
  - ei kantaa
66. Onko terveydenhuollon järjestämisvastuun jakautumisesta Uudellamaalla esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti (Uudenmaan sote-maakuntien ja Helsingin kaupungin ensisijainen järjestämisvastuu, HUSin lakisääteiset tehtävät ja HUS-järjestämissopimus; 4, 5 ja 10 §)?
- kyllä
  - kyllä pääosin
  - ei pääosin
  - ei
  - ei kantaa
67. Ovatko Helsingin kaupungin talouden eriyttämistä koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia ja riittäviä turvaamaan toiminnan vertailtavuuden muuhun maahan nähden (5 luku)?
- kyllä
  - kyllä pääosin
  - ei pääosin
  - ei
  - ei kantaa

Tarvitaan eritetyn kirjapitovelvoitteen lisäksi velvoite noudattaa valtakunnallisesti yhteistä kustannuslaskentamallia sote- ja pelastustoimen tehtävissä. Tämä velvoite tulee asettaa koskemaan kaikkia muitakin sote-maakuntia.

68. 68. Uusimaa-lain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

69. 69. Vapaamuotoiset huomiot Uudenmaan erillislaista?

-

Yleishallintoa koskevat lait

70. Yleishallintoa koskevien lakien pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

71. Vapaamuotoiset huomiot yleishallintoa koskevasta lainsäädännöstä.

Kysymyksiä sote-maakuntarakennelaista

72. Sote-maakuntarakennelaissa säädetään maakuntajaosta, joka toimii myös sote-maakuntien alueiden pohjana. Lisäksi laissa säädetään sote-maakuntien muuttamisesta, joka johtaa myös vastaavalla alueella maakuntajaon muutokseen. Onko esitetty sote-maakuntien ja niiden pohjana olevan maakuntajaon suhde sekä jaon muutosprosessi kriteereineen selkeä ja tarkoituksenmukainen ottaen huomioon maakuntajaon merkityksen muille aluejaoille?

- kyllä
- kyllä pääosin**
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Mikäli maakunnat eivät kykene vastaamaan tehtävistään, julkisen talouden näkökulmasta tulisi olla selkeämpiä keinoja ohjata maakunta tuottamaan palvelunsa kustannustehokkaammin.

73. Pidätkö esitettyjä edellytyksiä sote-maakuntien muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen näkökulmasta? (erityisesti sote-maakuntarakennelain 2, 5 ja 10 §:t)

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

74. Sote-maakuntarakennelain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

75. Muut vapaamuotoiset huomiot sote-maakuntarakennelaista.

Maakuntien ohjaus

76. Valtion ohjausta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon että pelastustoimen järjestämisessä vahvistettaisiin. Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Valtionohjaus on paikallaan alueellisten erojen syntymisen ehkäisemiseksi, mutta paikallinen ja alueellinen päätösvalta on vastuunkannon merkityksen kannalta oleellista säilyttää ja pitää vahvana. Itsehallinnollista asemaa on vahvistettava.

77. Ministeriöt ja maakunta kävisivät vuotuiset neuvottelut, joissa tarkasteltaisiin maakunnan toimintaa ja taloutta toteumatietojen ja ennusteiden näkökulmasta. Lisäksi erilliset ohjausneuvottelut käytäisiin vuosittain yhteistyöaluekohtaisesti. Onko neuvottelujen tavoite ja käsiteltävä asiakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

STM:n ja maakuntien neuvottelumenettelyä on selkiytettävä: mikä on STM:n rooli ja mikä sote-maakunnan? Sote-maakunta vastaa palveluiden järjestämisestä ja siten päättää myös kuinka sen toteuttaa. Järjestämislailla ei pidä turhaan rajata sote-maakuntien mahdollisuuksia palvelutuotannon organisoimiseksi.

78. Maakuntien ja valtioneuvoston välille suunnitellaan ministeriöiden ja järjestämisvastuussa olevien tahojen vuorovaikutukseen perustuvaa aktiivista ohjausta, joka perustuisi avoimeen näkemysten ja tietojen vaihtoon sekä järjestäjien toiminnan ja talouden jatkuvaluonteiseen arviointiin. Onko ohjausmalli uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltu?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Tarvitaan avoin rajapinta tiedolle, jotta voidaan rakentaa tutkikuntia.fi-tyyppinen julkinen, yhteinen kustannustietovaranto.

Uudistuksen vaikutukset

79. Vaikutusten arvioinnissa on kuvattu ehdotuksen keskeiset vaikutukset. Miltä osin vaikutusten arviointia olisi korjattava, tarkennettava tai täydennettävä?

Yritysvaikutusten arviointi on lakiluonnoksissa toteutettu erittäin puutteellisesti. Suorastaan hämmästyttävää on se, että yritysvaikutuksia on arvioitu vain nykyisten kokonaisulkoistusten mitätöinnin osalta niihin yrityksiin, jotka näitä kokonaisulkoistuksia nyt hoitavat.

Esitys ei tunnista laisinkaan monipuolista, paikallista palvelutuotantoa, työllisyyttä ja elinvoimaa ylläpitäviä pk-yrityksiä. Hallituksen lopullisessa esityksessä tulee arvioida vaikutukset 18 000 alan yritykselle ja niiden henkilökunnalle sekä terveyden edistämisen osalta laajasti myös sotehy- palveluketjussa olevien yritysten toimivuus kuntatasolla.

Lainsäädännön arviointineuvoston tulee kiinnittää tähän erityistä huomiota.

80. Onko uudistuksen muutuskustannukset tunnistettu ja arvioitu asianmukaisesti?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Esityksen pitkän aikavälin kustannusvaikutuksia ei ole riittävästi arvioitu.

81. Uudistuksesta aiheutuvia ICT:n ja tiedonhallinnan muutuskustannuksia on arvioitu hallituksen esityksen vaikutusarvioinneissa edellisen vaalikauden maakunta- ja sotevalmistelussa tunnistettujen kustannusarvioiden perusteella. Millaisia tarkennuksia ja täydennyksiä nyt esitettyihin arvioihin tulisi tehdä?

82. Näkemyksenne muista mahdollisista ICT- ja digiasioihin liittyvistä vaikutuksista ehdotetussa palvelurakenteessa?

Julkisen sektorin tulisi hyödyntää yksityisellä sektorilla tehtyjä investointeja "ICT- ja digiasioissa" eikä käyttää veronmaksajien varoja erilaisten järjestelmien kehittämiseen elleivät ne ole strategisesti tai huoltovarmuuden kannalta välttämättömiä.

83. Minkälaisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin liittyviä vaikutuksia järjestämisvastuuseen ja ostopalveluihin liittyvästä täsmentävästä sääntelystä sote-maakunnille aiheutuisi (liittyen esimerkiksi palvelurakenteen muuttumiseen tai palvelutuotannosta aiheutuviin kustannuksiin):

- a) vuosina 2021-2022?
- b) vuosina 2023-2024?
- c) vuodesta 2025 alkaen?

Palkkaharmonisaatio aiheuttaa merkittäviä lisäkustannuksia. Tätä ei ole huomioitu riittävällä tavalla talousvaikutusten arvioinneissa. Myös esitetyt ulkoistussopimusten purkamiset ja mahdolliset mitätöinnit aiheuttavat ennalta arvaamattomia lisäkustannuksia.

84. Osa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja koskevista sote-maakunnille siirtyvistä hankintasopimuksista saattaisi olla uusien säännösten nojalla mitättömiä. Sote-maakunta olisi velvollinen korvaamaan palveluntuottajille sopimusten mitätöitymisen takia hyödyttömäksi jäävät investoinnit. Minkälaisia vaikutuksia lakisääteisestä mitättömyydestä aiheutuisi sote-maakunnille tai yksityisille palveluntuottajille?

- a) vuosina 2021-2022?
- b) vuosina 2023-2024?
- c) vuodesta 2025 alkaen?

Tätä on tarpeetonta arvioida tässä vaiheessa. On erittäin poikkeuksellista, että vasta valmisteilla olevan lainsäädännön perusteella edes pohditaan omaisuudensuojaa heikentäviä ja elinkeinon harjoittamista rajaavia kysymyksiä. Tämänkaltainen valmistelu on omiaan heikentämään yksityisen sektorin kiinnostusta investoida sote-palveluitten tuottamiseen.

85. a) Tulisiko arvionne mukaan sote-maakunnille siirtyviä hankintasopimuksia mitätöitymään järjestämisvastuuta ja ostopalveluja koskevan sääntelyn nojalla?

- kyllä
- ei

b) jos kyllä, mikä olisi mitätöityvien sopimusten euromääräinen arvo?

ei kantaa

c) liittyisikö arvionne mukaan mitätöityviin sopimukseen yksityisille palveluntuottajille hyödyttömiksi jääviä investointeja, mitä nämä välittömät hyödyttömäksi jäävät investoinnit olisivat ja kuinka suurista menetyksistä olisi kyse?

ei kantaa

Uudistuksen toimeenpanon tuki

86. Mihin aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistuksen alueelliseen toteutukseen?

- sote-integraatio
- palvelutarpeen arviointi
- hallinto ja johtaminen
- henkilöstösiirrot
- talous
- omaisuusjärjestelyt
- tietohallinto ja ICT
- viestintä ja osallisuus

muuta, mitä?

Kaikkeen valmisteluun tulee ottaa mukaan palveluntuottajatahot niin valtakunnallisesti kuin alueellisestikin. Osin tällä hetkellä yksityisen sektori on suljettu pois mm. valmistelun aluekierroksien tilaisuuksista.

Muut kysymykset

87. Mahdolliset ehdotukset käsitteen ”sote-maakunta” korvaamiseksi jollain muulla käsitteellä.

88. Ehdotus sote-maakuntanne nimeksi.

89. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Pidämme tärkeänä, että sote-uudistuksen yhteydessä valmistellaan ja otetaan käyttöön laki, joka tuo samalle viivalle julkisen ja yksityisen palveluntuotannon sääntelyn. Edellisellä vaalikaudella kaatuneessa sote-esityksessä tällainen palveluntuottajalaki oli valmisteltu.

Palveluntuottajalaki tarvitaan yhä, sillä nykytila ei ole tyydyttävä. Julkinen sektori saa etumatkaa yrityksiin nähden esimerkiksi siten, että

Työvoiman osaamis- ja kokemusvaatimuksissa julkinen sektori käyttää omassa palveluntuotannossaan opiskelijoita tai vastavalmistuneita, mutta järjestämissään palveluissa vaatii korkeampaa kokeneisuustasoa yritysten kautta palvelua antavilta henkilöiltä. Tilanne on joskus sopimusten mukainen ja joskus ei, mutta tasapuolinen tilanne ei ole, sillä osaaajapulasta kärsii koko sote-ala. Emme ota tällä kantaa siihen, mitä olisi oikea kokemustaso

Valvonta ei tällä hetkellä toteudu julkisen sektorin oman tuotannon osalta

Kaikki muut huomioimme on tuotu esiin yleisarviossamme <https://www.yrittajat.fi/statement/632938-sote-lausunto-yleiset-linjaukset>

Keskeistä on jatkovalmistelussa seuraavat tekijät:

1. Palvelustrategia
2. Yhteinen kustannuslaskentamalli
3. Asiakkaalle valintaoikeus vai valintamahdollisuus
4. Maakunnalle oikeus erottaa järjestäminen ja tuottaminen toisistaan
5. Palvelusetelin arvostuksen pohja kestäväksi. Lisäksi henkilökohtaisen budjetoinnin malli tulee ottaa yhdeksi asiakaslähtöiseksi työkaluksi
6. Monituottajamalliin tähtäävät keinot.

90. Muut yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Anssi Kujala
varatoimitusjohtaja